

Naš list

Poština plačana v gotovini.

Štev. 22. — 25. nov. 1938 — Letnik deveti — L. 1938

Glasiło za kamniški okraj. - Izdaja konzorcij (Fr. Kokalj). - Urejuje dr. J. Gracar, Groblje - Tiska Misijonska tiskarna (za tiskarno A. Trontelj). - Izhaja dvakrat na mesec. - Posamezna številka stane 50 par. - Letna naročnina 12.- din. Cena inseratov po dogovoru.

Nekaj dejstev v premislek

11. december, dan državnih volitev se bliža. Vedno bolj pa postaja očitno, da se hočejo tudi nekateri izmed naših ljudi, posebno iz vrst Jugoslovanske strokovne zveze, izreči za dr. Mačkovo listo proti zaslužnemu našemu voditelju dr. Korošču. Kako misli o idejni smeri JSZ večina slovenske katoliške javnosti, to je danes dovolj znano. Tu navedimo le nekaj dejstev v premislek, da spozna vsak, ki ni še popolnoma zaslepljen, kako nepremišljeno in naravnost nespametno bi bilo tako ravnanje:

1. Kdor je količkaj iskren, četudi je še tako nasprotnih nazorov, mora priznati, da je sedanja vlada, v kateri ima odločilno mesto naš voditelj dr. Korošec, storila za napredek vseh stanov brez razlike, posebno pa delavskih slojev toliko, kot še nobena druga do sedaj. In to takoj za režimom, ki je spravil državo skoro na kant in na vsa važnejša mesta v upravi spravil svoje ljudi, ki so metali novi vladi ob vsaki priliki polena pod noge. Resnica je tudi, da je šele pod Koroščevo vlado po 20 letih Slovenija postala kolikor toliko enakopravna pri razdelitvi dobrin. Razmere v državi so tudi take, da more za dolgo časa biti edini temelj in steber, na katerem more zanesljivo stati naša država v teh razburkanih časih, ker ni niti ene stranke, ki bi bila taka, da bi mogla prevzeti vlado.

2. Vsak pa mora nasprotno priznati, da dr. Maček ni prav ničesar storil ne za državo, ne za Slovence in celo za Hrvate ne. On je samo sedel v Zagrebu ali Kupincu in čakal, kaj bo prinesel čas. Če ne bi bila vlada med tem skrbela za red, mir in kruh, bi bila država kljub vsem lepim Mačkovim načelom propadla in postala plen revolucije ali pa bi še sedaj vladala nad nami znana strahovlada. Dr. Maček ni bil še nikdar v vladi in sploh ne vemo, kakšne so njegove zmožnosti. Sploh pa dr. Maček, tudi če zmaga njegova lista, ne more sestaviti vlade, ker sam nima večine. Njegova volilna lista je največje, do zdaj znano »sračje gnezdo«, katero sestavljajo najbolj nasprotni si ljudje in struje. Za volitve se da kaj takega zmašiti, za vlado pa je treba česa več, kot biti skupno v opoziciji. Edini, ki bi mogel kovati kapital iz Mačkove zmage pri volitvah, bi bila Živkovič in Kramer. Toda kdo si v Sloveniji želi njune vlade?

3. Tisti, ki v Sloveniji hočejo voliti dr. Mačka, si tudi ne smejo zakrivati oči, koga prav za prav volijo. Če kdo pravi: »Volil bom Mačkovo listo« ali »Volil bom našega kandidata Marinčka«, so to samo besede. V resnici voli v ljubljanskem volilnem okrožju, v katero spada tudi naš okraj, vsak, ki se izjavi za Mačkovo listo, ne dr. Mačka ali Marinčka, ampak nje-

Naša kandidata na Koroščevi listi sta dva odlična moža kamniškega okraja: g. Ivan Štrcin, župan v Komendi in g. Nande Novak, župan v Kamniku.

Kandidat: ŠTRCIN IVAN

Rodil se je 1. junija 1885 v Kaplji vasi pri Komendi. Izšel je iz Orla. Po ustanovitvi Kmečke zveze je njen predsednik za kamniški okraj. Pozneje tudi predsednik politične organizacije. V domači fari predsednik mlekarke zadruge, živinorejske zadruge, odbornik posojilnice, predsednik prosvetnega društva. V letu 1918. je bil poklican začasno v narodno predstavništvo, od leta 1923. pa je bil narodni poslanec do 6. jan. 1929. Leta 1932 are-

tiran, 9 mesecev zaprt v zaporih državnega sodišča za zaščito države, pod bivšim režimom neprestano preganjan in obsojen na občutne kazni. Sedaj župan občine Komenda, član banovinskega sveta, načelnik cestnega odbora, podnačelnik Kmetijske zveze v Ljubljani, načelnik okrajne Kmečke zveze za okraj Kamnik ter odbornik številnih prosvetnih, gospodarskih in političnih društev ter ustanov.

Namestnik: NANDE NOVAK

Rojen je bil na Vrhpolju pri Kamniku 30. maja 1892. Že kot mlad fant je vodil naše prosvetno delo in cerkveni zbor v Nevljah. Znan in spoštovan je kot neutrudljiv sodelavec pri naših gospodarskih organizacijah. L. 1920 je bil izvoljen za župana občine Nevlje. To malo občino je vzorno vodil. Županska zveza za ljubljansko oblast si ga je izbrala za svojega predsednika. L. 1932 je režim Župansko zvezo razpustil. Nande Novak si je s svojim odličnim in odkritim nastopom na banketu generala Živkoviča v Unionu nakopal hudo nasprotstvo tedanjega režima.

19. julija 1932 ga je režim razrešil kot župana občine Nevlje ter ga interniral v Mariboru od 17. septembra 1933 do 29. novembra 1933. Kljub internaciji je Nande zmagal pri volitvah za občino Kamnik-okolica. Nato je režim razbil občino Kamnik-okolica in ustvaril novo občino Nevlje, v kateri je zopet zmagal Novak. V letu 1937 je Novak zmagal v občini Kamnik, ki jo sedaj vzorno vodi kot njen župan. Hoteli so ga gospodarsko uničiti. Zaprli so mu gostilno itd. L. 1927 je bil izvoljen za poslanca oblastne skupščine.

gov glas bo pomagal, da bo izvoljen dr. Kramer in, če bo dovolj glasov, še njegov kompanjon, socialist Jelenc. JNS-arji in marksisti so namreč sklenili med seboj volilno bratovščino na Mačkovi listi. Ker bosta omenjena kandidata verjetno dobila največ glasov, ker kandidirata v Ljubljani, bodo šli glasovi, oddani na vsem Kranjskem za dr. Mačka, njima v korist. Kdor bo torej volil dr. Mačka, bo hočeš nočeš volil zloglasne JNS-arje in njim enakovredne marksiste. Kaj pravite na to, vi krščanski možje in fantje, ki pravite, da boste volili dr. Mačka oziroma Marinčka?

4. Vprašanje je še, kakšno korist bi imeli tisti, ki bi proti dr. Korošču glasovali za Mačkovo listo. Prav nobene! Naj volijo tako ali drugače, zmagal bo gotovo dr. Korošec. Pač pa bo močno trpel ugled takih mož in fantov. Volitve so javne, zato bo vsa občina vedela, koga si volil. Premisli, kaj se to pravi: Vaša hiša je bila od davnih časov krščanska in zavedno katoliška. Tudi v političnem oziru ste bili vedno vsi s tistimi, ki so zastopali v parlamentu in v vladi pravice in koristi krščanskega ljudstva. Morda si sam ali kdo od vaših celo trpel za svoje pre-

pričanje. Morda si bil med tistimi, ki so jih pred nekaj leti preganjali orožniki, zato ker si vzklikal »živio Korošec« ali si nosil slovensko trobojnico ali zeleno kravato, morda si tudi ti škripal z zobmi, ko so pečatili društvene domove in razpuščali nam najljubše organizacije? In zdaj bi šel in bi javno vpričo vse občine volil prav tiste zasovražene ljudi, ki so te pred kratkim tako preganjali in tlačili? Ali bi bilo to značajno? Ali bi ti po volitvah še ostalo trohico časti? Ali si ne bi s tem zapravljal za zmeraj vse spoštovanje pri katoliških možeh in fantih? — S tem pa ne bi samo sebi škodovali, ampak tudi Jugoslovanski strokovni zvezi. Če bi šli njeni člani voliti dr. Mačka, bi s tem očitno pokazala kljub vsem nasprotnim zatrdirjem, da je zašla popolnoma v politične vode. Vsak mora priznati, da ni nobena politika, če člani krščanskih organizacij odajo svoj volilni glas za svoje krščanske politične voditelje. Nekaj drugega pa je, če se člani krščanske organizacije oziroma take, ki zatrjuje, da je, odločijo v veliki večini proti katoliškim voditeljem. Nihče ni namreč tako slep, da ne bi uvidel, da se v tem slučaju ne odločajo posamezni člani sami od sebe za določeno

politično smer, ki je nasprotna njihovu prepričanju, ampak da prihajajo navodila od voditeljev organizacije. Posebno jasno pa je še to v primeru, kot je pri teh volitvah, ko izraziti pristaši organizacije nastopajo kot kandidati in sklicujejo politične sestanke. Vsi člani torej, ki tudi v političnem pogledu sledijo tistim, ki s svojo politikom in kandidaturami zasledujejo vse kaj drugega kot koristi delavstva, s tem pomagajo rušiti svojo lastno organizacijo.

KAMNIK NEKDAJ

(Po zapiskih † č. kan. Ivana Lavrenčiča.)

Kakor je razvidno iz prvega oddelka »Zgodovina mesta«, je podaril cesar Karol IV. (1347—1378) kamniškim meščanom gozdove v bistriški dolini v približnem obsegu 18.000 oralov; ta dar je cesarica Marija Terezija potrdila in pomnožila z novimi pravicami. Danes obstoji ta posest:

1. V davčni občini »Županje njive« pri deželni zemljiški knjigi pod B. IX. fol. 69 pod imenom »Stadt Stein« vknjiženi gozd »Bistrice« z lovsko pravico, kakor tudi pravice do obstoječih prestopkov.

2. Gozdovi: Zamarice, parc. št. 644 in 645, Mestni les, parc. št. 1179, Tolsta gora, parcela št. 1359 in Krvavi graben, parc. št. 700 kat. občine Nevlje.

3. Forjanovo posestvo z mlinom v Stahovci.

4. Svet na Žalah, kjer se nahajajo sedaj zelniki, prostor pred mežnarijo na Žalah in »Kmetov hrib«, prikupljen od Margarete Levč iz Kamnika.

5. Štiri hiše v mestu: št. 21, 24, 25, 26 in parc. št. 53 na Klanču.

6. Mali grad št. 66 (Op. ur.: Tu dostavlja pisatelj zapiskov: Če ni to cerkveno.)

7. Prostori na »Velikemrodu« na desnem in levem bregu Bistrice.

8. Hiša na Grabnu za shrambo sejemskih štantov in mestne tehtnice.

9. Posestva hiše št. 67, na katero se je izplačalo iz korporacijskih dohodkov oz. blagajne 527,43 gl.

10. Prostori za skladiščenje in spravlanje drv pri Blekarju v Stranjah in v Mekinjah tik Prašnikarjeve tovarne.

11. Špitalski zaklad, o katerem se vodijo posebni računi.

12. Premakljivo premoženje.

Premoženje je oskrbovalo mestno svetovništvo z mestnim sodnikom na čelu, pozneje mestna občina. L. 1862 pa se je ustanovil sporazumno z mestno občino samostojen odbor z načelnikom in štirimi odborniki, ki gospodarili s premoženjem zadruga ali družbe (korporacije); ta družba se imenuje že okrog 100 let »Meščanska korporacija v Kamniku«. V tej zadrugi ali korporaciji so vse one hiše, ki so zapisane v zemljiški knjigi pod »Mesto Kamnik«, ali preje pod »Stadtdominium«. Po pravilnem redu za upraviteljstvo premoženja meščanske korporacije in špitalskega zaklada so opravičene na premoženje korporacije sledeče hiše: v Mestu 87 številka, na šutni 55, na Grabnu 27, v Novem trgu 16, Podgoro 8, na Fužinah 14 številka; torej skupaj 194 številka. Te hiše imajo pravico do hlosov in drv iz korporacijskih gozdov ter vsega korporacijskega premoženja v enaki meri. Ta se ne more in ne sme od hiše ločeno prodati, niti na drugo hišo prenesti.

Ta štiri dejstva dajemo v premislek vsem možem in fantom kamniškega okraja, ki omahujejo, kako bi se odločili. Zapisali smo jih, ker je nujno potrebno, da gremo vsi skupaj, če hočemo dobro sebi in vsemu narodu, zapisali pa tudi zato, da se ne bo treba pozneje kesati. Dr. Korošec bo zmagal tudi brez nekaj desetina glasov zaslepljenih ljudi, vprašanje pa je, če je to delavstvu v korist, če delavci sami mečejo kamenje v tistega, ki največ zanje stori.

Kaj pa, ali imajo tudi župnišče, kaplanija in mežnarija korporacijske pravice?

Župnišče in kaplanija danes ne spadata v zemljiški knjigi pod nekdanji »Stadtdominium«. Kjer je župnišče, sta bili svoj čas dve hiši; ena od teh hiš je spadala pod »Mesto Kamnik«, pa se je ekscidirala iz kamniške korporacijske gosposke, kar je razvidno iz »Extrakta« deželne deske z dne 22. avg. 1849, št. 315. Obe hiši sta se prepisali pod »farovško gosposko«. Ta ekstrakt bi še najbolj potrdil upravičenost kamniškega župnišča do korp. drv. Še bolj zapletena pa je zadeva z mežnarijo, šutna št. 36, ki je svoječasno dobila korp. delež v Mestnem logu; z drugimi opravičenimi hišami; tudi je soglasna ljudska sodba ves čas, da mežnariji pripadajo korporacijske pravice v polni meri.

Čeprav namreč niso vpisane cerkveno-duhovske hiše v zemljiški knjigi pod »Mesto Kamnik« ali »Stadtdominium«, so vendar »als Holzberechtigt« nemoteno dobivale drva in hlode iz bistriških gozdov nad 100 let, o čemer pričajo zapiski v župniškem arhivu. Tako je dobilo župnišče 1774 12 sežnjev, kaplanija 8 in mežnarija 4 sežnjev drv; l. 1834 župnišče 11, kaplanija 8, mežnarija čez 6 sežnjev drv itd. Šele, ko je zasedel prvo mesto v korporacijskem odboru zdravnik dr. Maks Samc (1877—1887), se je pričelo ugovarjati in trditi, da ne župnišče, ne kaplanija, ne mežnarija nimajo pravice do hlosov in drv in mora poslej le »precario modo« podeljevati to, kar so nad 100 let nemoteno uživali. Župni urad, oz. dekan Oblak, se je proti tekemu postopanju pritoževal in iskal pomoči pri sodišču, finančni prokuraturi, deželni vladi, toda brezuspešno. S tem je bilo seveda ustrezno dr. Samcu in njegovim, ne pa večini korporacijskih upravičencev. Ti so poslali upraviteljstvu Mestne korporacije dne 31. marca 1886 sledeče pismo: »Kar se spominjamo, je dobival farovž v Kamniku vedno brez prošnje potrebnih drv in hlosov. Podpisani zahtevamo, da naj slavno upraviteljstvo mestnega premoženja tudi za naprej farovžu, kaplaniji in mežnariji na šutni in samostanu v Kamniku daje potrebnih drv in hlosov brez prošnje, enako nam meščanom.«

Nad eno leto ni odgovorilo upraviteljstvo. O prvi volitvi so vrgli dr. Samca in izvolili za načelnika vsem pravičnega Ivana Murnika (1887—1890). Ta je 30. apr. 1887 sklical sejo, na kateri se je sklenilo, da je napisal in podpisal dne 2. maja 1887 nastopni dekret in ga poslal župnemu uradu v Kamniku:

»Dekret,

s katerim podpisano upraviteljstvo v imenu meščanske korporacije v Kamniku podehl pismeno potrdilo, da sta farovž in mežnarija farne

cerkve M. B. na šutni v Kamniku do l. 1885-6 dnivala za njihove letne potrebe drv in hlosov od meščanske korporacije po enaki ceni kot opravičeni udje te korporacije, in uživala tudi volilno pravico. S pričujočim dekretom zaveže se upraviteljstvo meščanske korporacije od gori omenjene od farovža in mežnarije vživane pravice tudi za naprej spoštovati, namreč dajati za vsakoletne potrebe drv in hlosov po enaki meri kot opravičenim udom te korporacije in nikdar čez stroške pripravljanja in plovbe, ter pri volitvah vpisati tudi farovž in mežnarijo v volilni zapisnik in njim po njihovem zastopniku glasovati pustiti.«

Ta dekret pa se ni predložil v potrjenje ne deželnemu odboru ne deželni vladi, kar bi se gotovo lahko doseglo, saj sta bila tedaj deželni glavar dr. Pokljukar, predsednik deželne vlade pa baron Andrej Winkler. In tako se je zgodilo, da je novi, duhovščini in cerkvi nenaklonjeni odbor l. 1890 Dekret prejšnje uprave hitro preklical. Postavil se je na stališče uprave dr. Samca: Dekan, če hoče drva iz korporacijskih gozdov, naj prosil.

Pripomniti pa je treba, da je upravni odbor korporacije »unicum«, ker ni od nikogar potrjen, kakor tudi niso potrjena pravila, oziroma Opravilni red za upraviteljstvo premoženja meščanske korporacije.

(Op. ured.: Gornji članek ponatiskujemo le kot objavo zapiskov † kan. Iv. Lavrenčiča, ki poleg drugih obravnavajo tudi kamniško posebnost »Korporacijo«.)

Šmarna gora

(Po zapiskih vodiškega župnika g. P. Janca.)

Turki, ki so prihajali na Kranjsko, so tudi napadali Šmarno goro, pred vsem pa cerkev, ki je zato bila ob koncu 15. stoletja obdana z visokim taborskim obzidjem s strelnimi linami. Obzidje je deloma še ohranjeno, toda brez stolpov, od katerih eden je gotovo bil današnji zvonik. Tudi tri strelni line in 3 možnarji so se še ohranili. Naziv vrha »Grmada« priča o zažiganju kresov v znak turške nevarnosti.

Kapelica sv. Sobote tik pod sedlom spominja na čudežno rešitev od turškega napada na soboto, na dan pred sv. Ahacijem l. 1471 ob pol 12. uri, zato zvonil na Šmarni gori pol dne še vedno že ob ½ 12.

Kdaj je bilo postavljeno prvo svetišče na Šmarni gori, ni natančno znano. Vemo pa, da je že v 12. stoletju bila, ako ne cerkev, vsaj kapela, Mariji posvečena. — V listini iz l. 1314 je izrecno imenovana »Capella Beatae Mariae Virginis in monte qui dicitur Cholemburh«.

Za vedno naraščajoče število romarjev je postala cerkev mnogo premajhna. Zato so leta 1432. sezidali novo. Ta cerkev je bila sezidana v gotskem slogu in je imela po sredi več stebrov. Imela je devet oltarjev.

Iz urbarja 1680 je pa spoznati, da se je ta druga šmarnogorska cerkev začela rušiti in razpadati. Dne 11. febr. 1707 se je v vodiškem župnišču sklenilo, da se naprosi Filip Schwaiger de Lerchenfeld, takratni lastnik repenjskega in rocenskega gradu, da prevzame nadzorstvo nad delavci ob zidanju nove šmarnogorske cerkve.

To cerkev — ki še danes stoji — je zidal takratni najboljši stavbenik Gregor Maček. Leta 1712 je bila dodelana, leta 1729 pa jo je posvetil ljubljanski škof Žiga Feliks grof Schrattenbach dne 31. maja 1729. V tlorisu ima podobo dveh osmerokotnikov, manjši za presbiterij, večji za ladjo.

Na oltarni menzi stoji tabernakelj, ki ga je napravil podobar Matevž Tomc iz št. Vida 1. 1844.

Monštranca je bila narejena 1855 za 165 goldinarjev, ciborij pa 1. 1698 iz starega ke-liha in druge srebrnine. Marmorno obhajilno mizo in tlak okoli velikega oltarja iz belih in črnih plošč je napravil kamnosek Lovro Vodnik iz Glince 1. 1883. Obhajilna miza je veljala 500 gld., 6 in pol štirjaškega sežnja tla-ka pa je veljalo 292 gld. 50 kr., hrana delav-cem pa 112 gld. 59 kr.

Leta 1846 je Matej Langus poslikal kupolo cerkve, ki meri 84 sežnjev, za 1000 gld. Oder postavi in s hrano oskrbeti njega in po-možne delavce je bilo dolžno cerkveno pre-dstojništvo. To svoje največje delo je Langus izvršil v 2 letih.

Oltarje v ladji so slikali: Prvega na evan-geljski strani, sliko štirinajstih pomočnikov, Janez Potočnik (kakor cerkev na Skaručni); drugega na evang. strani, sv. Florijana, Ma-tija Koželj iz Kamnika; prvega na listni strani, sv. Nikolaja, Tomec iz št. Vida ?).

Prvi križev pot, slikan na deske, 1. 1815, od neznanega slikarja, je sedaj pri sv. Stefanu v Utiku. Sedanjí križev pot je naslikal du-najski umetni slikar Jožef Plank leta 1870. po Führichu za 1000 gld.

Orgle je cerkev imela že v 17. stoletju. Le-ta 1838 pa je Ivan Bogomir Kunad iz Ljub-ljane za ceno 650 gld. postavil druge orgle z 10 registri. Ker so doslužile, je Franc Jenko iz Guncelj letos naredil tretje orgle, le zna-čilna omara je večidel ostala stara.

Prejšnje zvonove je vzela svetovna vojna vse, ker je tudi preostali najmanjši zvon po-čil. Sedanje zvonove je villa zvonarna v št. Vidu 1. 1928., ki imajo skupno težo 124 starih centov, sam največji pa ima 62 starih centov, v kilogramih: 3496 kg.

Ker je bila ob ustanovitvi ljubljanske ško-fije 1. 1461 vodiška fara med 17 drugimi žup-nijami dodeljena ljubljanski škofiji, je delila veselje in žalost s škofijo.

Ko se je luteranstvo, zasejano po Primožu Trubarju, tudi po vodiški župniji začelo širiti in je bil vodiški župnik Matej Zeleznik, ko je odpadel od katoliške vere, podeželski predi-kant, se vendarle češčenje šmarnogorske M.B. ni zadržalo. Verniki iz okolice so stanovitno prihajali na Goro.

Tudi francoska doba, kakor je bila veri in cerkvenemu življenju nasprotna, ni zadržala če-ščenja šmarnogorske M. B.

Duh janzenizma in doba jožefinizma je tudi izzvala borbo za šmarno goro. Za to dobo značilen primer je n. pr. nastop šentpeterske-ga župnika iz Ljubljane proti procesiji na šmarno goro.

Šentpeterska župnija je imela dve procesi-ji na Goro, in sicer na sv. Florijana in v torek po binkošti, obljubljeni vsled požara 28. julija 1774. Ko pa je prišel za župnika k Sv. Petru 1. 1814, Ivan Bedenčič, ki je bil go-reč jožefinec in janzenist, je takoj prvo leto prepovedal procesijo na šmarno goro.

Šentpetračanom to ni bilo po volji, zato so prihodnje leto prosili pri ordinariatu, da jim dovoli procesijo. Generalni vikar Jurij Gol-majer jo je dovolil in spremljal jo je šentpe-terski kaplan Ivan Traven. Po župnikovem naročilu je na prižnici srdito izpodbijal roma-nje. Šentpetračanje so bili ogorčeni zaradi te-ga in so se pritožili na škofijstvo. Ordinariat je dal Ivanu Travnu strog ukor in mu pripo-

ročil več dušnopastirske modrosti. Šentpetr-čanom je ordinariat svetoval, naj obljubo prednikov zamenjajo s pobožnostjo v domači cerkvi. Pravda za procesijo se je vlekla do 1819, ko jo je ordinariat za vselej dovolil.

Tega leta pa je šel s šentpetračani na šmar-no goro frančiškan P. Felicijan Rant. V pri-digi je blagroval navzoče božjepotnike; ti-stim pa, ki so opustili romanje, je žugal gor-je. Župnik Bedenčič se je čutil razžaljenega in se pritožil na ordinariat. Ordinariat je raz-sodil dne 2. jul. 1819 tako, da naj se romanje na šmarno goro ne ovira; pač pa se prepove pridiga, ker so pridige dopustne samo ob za-povedanih praznikih. (Slika p. Fel. Ranta je v šmarnogorski kupoli poleg župnika Jerneja Arkota.) Šentpetračanje še vedno prihaja na Goro.

Borbo za šmarno goro je porabil tudi naš dr. France Prešeren za krasno pesem »šmar-na gora«. Prešeren je namreč večkrat prihajal na Goro k svojemu stricu Jakobu Prešeru, upokojenemu župnemu vikarju, ki je 20. junija 1837 radi vodenice umrl na Gori v 60. letu starosti in bil tu pokopan.

Razgledišče

Kamnik

»Desetega brata« je kot otvoritveno pred-stavo preteklo soboto in nedeljo postavilo na oder Kamniškega doma Prosvetno društvo. Kot je bilo pričakovati, so zlasti stari, preiz-kušeni igralci kamniške Prosvete rešili svoje vloge v splošno zadovoljivost. Pohvaliti mo-ramo posebno to, da se je predstava začela ob napovedani uri brez vsake zamude, na kar opozarjamo v bodoče obiskovalce predstav v Kamniškem domu. Znak pravega prosvetne-ga duha je tudi, da so stroške za gotovo po-trebno malico nosili igralci sami in ne društvena blagajna. Če bo v tej smeri šlo naprej, smemo upati, da bo tudi naš Dom dobil na spomlad lepše lice. Le s skupnimi žrtvami se da kaj doseči. Torej čestitamo!

V nedeljo 27. nov. nas vabijo gluhonemi, da jih pridemo gledat in poslušat ob 4 popoldne v Kamniški dom.

Na večer prvega decembra priredita fan-tovski odsek in dekliski krožek ob 8 zvečer v proslavo Narodnega praznika zedinjenja nad vse pestro akademijo s telovadnimi, pev-skimi in dramatskimi točkami. Vsi vabljeni!

Za Miklavževo se bo predvajala na odru Kamniškega doma opereta dr. Grzinčiča »Mi-klavž prihaja«. Režija kakor tudi pevske točke so v večjih rokah in že sedaj vzbujajo predstava veliko pozornost.

Knjižnica Prosv. društva je odprta vsako nedeljo od pol 9 do 11 dop. Člane in tudi ne-člane vabimo, da čim prej obišečete knjižni-čarja, ki vam bo postregel z najlepšimi deli prevodne in domače književnosti.

Radomlje

Sporočamo veselo vest, da se je pred krat-kim ustanovilo v Radomljah katoliško pro-svetno društvo. Želimo mu, da bi krepko rastle in vsestransko napredovalo in vzgajalo posebno mladino v pristnem krščanskem in slovenskem duhu po zgledu tolikih drugih prosvetnih društev v našem okraju. Društvo

za enkrat še nima lastnega doma in odra, pa podjetni ustanovitelji mislijo tudi že na to.

Novoustanovljeno društvo igra v nedeljo, 27. novembra v dvorani g. Seršena svojo prvo igro, Finžgarjevo dramo: »Razvalina življe-nja«. Vabljeni so vsi okoličani, da počaste novo prosvetno društvo s svojim obiskom. Dohodki gredo za zgraditev lastne dvorane.

Groblje

Prosvetno društvo v Grobljah vprižori v nedeljo, 27. novembra v Društvenem domu lepo dramo v treh dejanjih »Vrnitev«, katero je spisal znani pisatelj ižer Joža Vombergar. Drama je polna napetosti in tihe groze. Do-bra žena se je v drugo poročila in ima z dru-gim možem tri otroke, ker je zastoj čakala, da bi se mož vrnil iz vojne. Nenadoma pa se po 20 letih prvi mož vrne kot tujec na svoj dom. Igra mojstrsko prikazuje njegovo brid-kost, ko vidi drugega na svojem mestu, obup žene, ki vedno bolj sluti, kdo je ta tujec in strašni duševni boj drugega moža, ki je mi-slil, da je on sam v vojni prvega moža ubil, pa ga vidi sedaj živega pred seboj... Kaj sedaj...? — Igra je prav danes ob 20 letnici zaključka svetovne vojne primerna, da se zamislimo v oni grozni čas v 1. 1918, ko je toliko žena čakalo na vrnitev svojih mož, toliko otrok na vrnitev svojih očetov, toliko staršev na vrnitev svojih otrok, pa se niso — vrnili...

V nedeljo, 4. decembra gostuje v Društvenem domu v Grobljah Prosvetno društvo iz Kranja s krasno igro v 4 dejanjih iz da-našnjih dni, ki nosi naslov »Zadoščena kriv-da«. Igrajo člani kranjske podružnice Zveze združenih delavcev. Igra je imela na odru v Kranju velik uspeh. Kranjci so sploh znani kot izvrstni igralci. Prepričani smo, da bo lepa igra in požrtvovalnost vrlih igralcev, ki se niso ustrašili velikih stroškov, ki jih imajo s tem gostovanjem, privabila polno dvorano gledalcev. Posebno delavce prosimo, da s svo-jim obiskom dajo priznanje svojim vrlim to-varišem iz Kranja.

Vodice

Skoraj bi dejal, da se Vodice premalo ogla-šajo v Našem listu. Pa kaj hočemo! Vajeni smo domače novice doma obdržati. Vsake kvate enkrat pa že lahko kakšno rečemo malo bolj na glas. Dve stvari bomo danes omenili, da morda še za prihodnjič kaj ostane.

Štiridesetletniko najbolj poznanega fanta v našem kotu praznujemo. V našem okraju dobro poznani Janez Erce je toliko star in mu jih daj Bog najmanj še toliko let. Ne pripovedujemo tega radi tega, ker se Erce Janez piše, to menda še ni nobena zasluga. Pokazati pa hočemo, da se v teh najboljših letih res da narediti veliko, čeprav ni nič ta-ko izrednega. Kdo od starih Orlov v okraju ga ne pozna? Posebno dosti vemo o njego-vem delu v Vodica, kjer je bil najdelavnejši član odseka Orla in njegovo veselje do fan-tovske organizacije ni splahnelo, ampak je s staro ljubeznijo pomagal na novo graditi na razvalinah vstalo naslednico, našo sedanjo fantovsko organizacijo. V pretekli poslovni dobi, ki je bila za naš odsek res bogata, je bil celo predsednik. Janez, ki se je boril za vsako dobro našo stvar, je tudi v naši poli-tični organizaciji dal na razpolago svoje mo-či. Vse take stvari so predobro vedeli tudi naši nasprotniki, ki so ga v dneh svojega zmagovalja pripravili ob krah. Če bi brskali

po drugih organizacijah, najdemo ime tega fanta povsod, kjer se kaj dobrega dela. To bodo potrdili tudi gasilci, kjer je naš štiridesetletnik duša vsega napredka. Da ne bo preveč znamenit, končamo. Povemo pa mladim, naj jih kar nič sram ne bo biti pogumen in odločen in naj se takih stvari gredo učiti k našemu slavljenču. Bog mu daj obilo uspeha in čim lepšo življenjsko pot, ki si jo je s svojim delom zaslužil.

Ne smemo pa iti še mimo ene novice, ki je precej razveseljiva, zlasti za en del naše občine. Šinkovturnski konec se je že dolgo vrsto let potegoval, da bi njihova cesta do Polja prišla med subvencionirane, ali domače povedano, da bi skrbel zanjo okrajni cestni odbor. Veliko obljub so že prejeli ljudje v onem koncu, zlasti od naših »prijateljev«, kadar so rabili glasove pri teh ali onih volitvah. Naši ljudje pa so se obljub že davno najedli in krepko ločijo med njimi in dejanjem. Sedanja okrajni cestni odbor, znan po svojem pridnem delu, je na zadnji seji sprejel to občinsko pot med subvencionirane in dolgoletne želje šinkovturna so se približale rešitvi. Gospod načelnik odbora štrein Ivan je pokazal pravo razumevanje za potrebe ljudstva in podprl predlog našega cestnega odbornika Logarja Janeza in tako pokazal vnovič že davno poznano svojo veliko delavnost za naš okraj. Gospodu štreinu tudi mi tega ne bomo pozabili in mu hočemo to dokazati pri izbiri med kandidati 11. decembra. — Tu je zgled, kako so delali nekateri ljudje, ko so imeli besedo in kako delajo ljudje, ki imajo danes vodstvo v rokah. Po odobrenju z banovine, ki jo želimo čimprej, bo ta naša pot oživila in da ne bo kakšne pomote, kakršne so se pri takih stvareh rade dogajale, smo povedali, odkod je ta rešitev prišla in tudi ljudi, ki so imeli delo s tem. Tako je vedno boljše, da smo odkriti in brez pripovedovanja, da se nam je to posrečilo!

Domžale

Domžalski katoliški fantje in dekleta so znani po svoji podjetnosti in delavnosti. Bili so med prvimi, ki so si nabavili v večjem številu nove fantovske in dekliške kroje. Da bi pa mogli svoje delo za naprej še uspešneje vršiti, je priredil Fantovski odsek v Domžalah veliko efektivno loterijo, katere žrebanje bo na Stefanjdan, 26. decembra tega leta. Srečke so po 3 dinarje. Dobijo se v trgovinah in v Društvenem domu. Dobitki so veliki in dragoceni. Podprite vrle fonte in njihovo delo z nakupom srečk!

Dob

Naš občinski odbor je na svoji seji soglasno sprejel sklep, da se notranji minister dr. Anton Korošec imenuje za častnega občana. S tem je tudi naša občina pokazala, da ve ceniti zasluge slovenskega voditelja, kateremu celo drugi narodi priznavajo velike sposobnosti. Želimo gospodu ministru, da bi tudi v bodoče z istimi uspehi delal za naš narod.

23. okt. se je vršil v tukajšnjem Domu okrožni tehnični tečaj za odsekovne voditelje. Fantje so na njem marsikaj koristnega pridobili, kar bodo porabili pri svojih odsekih.

26. okt. pa je podajal račun o svojem delu naš fantovski odsek. Odsek je bil v tem letu zelo delaven. Sestanki in telovadni večeri so pa dali fantom podlago za poznejše uspehe. Izvedba akademije, ki so jo priredili skupno z dekliškim krožkom 20. marca, je bila zelo

posrečena. Na spomladanskih okrožnih tekmah v Kamniku pa so tudi letos dosegli prvo mesto. Pozneje so se udeležili in nastopili še na več taborih in prireditvah. Zlasti na mladinskih dneh v Ljubljani konec junija so z veliko vnamo sodelovali. Takrat so tudi tekmovali v nižjem oddelku, kjer so dosegli peto mesto in dobili vsi tekmovalci diplome. Razumljivo je tudi, da so se pridno vadili mladci in naraščaj. Iz dosedanjih uspehov in vneme pa upravičeno pričakujemo, da bo odsek tudi okrožni tabor prihodnje leto častno izvedel.

V nedeljo 6. nov. pa smo imeli redni občni zbor Prosvetnega društva. Precejšnja udeležba članov in članic je pokazala, da se zanimajo za delo in napredek organizacije. Iz poročil posnemamo, da je imelo društvo več prireditev in tudi predavanj. Nekoliko se je tudi pomnožilo število članstva. Posamezni odseki pa so vršili delo vsak v svojem področju. Zlasti pa zaznamuje lep uspeh knjižnica. Društvo je tudi pristopilo v članstvo Izseljeniške zbornice, da podpre to potrebno in koristno ustanovo. V poročilu dekliškega krožka pa smo videli, da so se tudi dekleta zavedale svojih nalog. Kljub težkočam so si med letom nabavile nove kroje. Na številnih sestankih pa so dobile novih pobud in se vsestransko krepile. Izvedle so tudi materinsko proslavo in dosegle vzoren red pri tekmah. V vsem njihovem delovanju pa jih je družila misel: Bog in domovina.

Urednikova pošta: Nujno prosim vse gg. dopisnike za poročila do 6. dec. V zadnjem času so skoro prenehala.

Ko boste potrebovali karikoli za Vašo kuhinjo ali gospodinjstvo, za Vaše gospodarstvo ali Vašo novo hišo, se obrnite na trgovino

Jos. SENICA
DOMŽALE

Ako potrebujete

**DOBRE PEČI
IN ŠTEDILNIKE**

oglasite se pri

FRANC ROSMAČU

v Velik. Mengšu
(cesta na Kamnik)

Dobite najboljše in najcenejše peči, izdelane od strokovnjakov, zato brez konkurence v delu in ceni. —

PROTI JAMSTVU NA ODPLAČILA

Posebej se priporočam župniščem in samostanom.

**HRANILNICA IN POSOJILNICA
V KAMNIKU**

registr. zadruga z neomejeno zavezo
(Šutna st. 22 - v lastni hiši)

HRANILNE VLOGE
obrestuje po dogovoru
do 5%.

Jamstvo presega večkratno vrednost vseh vlog.

**TRGOVINA Z VINOM
AND. MEJAČ
KOMENDA**

**priporoča svojo veliko zalogo
vseh vrst namiznih
in špecijskih vin**

Tvrdba ustanovljena leta 1880.

Telefon interurban: Komenda št. 1

